

VERGADERING GEMEENTERAAD 2012

VOORSTEL

Registratienummer R-2012-0159
Bijlage(n)
Onderwerp Speelvoorzieningenbeleid

Middenbeemster, 23 oktober 2012

Aan de raad

Inleiding en probleemstelling

Op dit moment is er geen beleid op speelvoorzieningen in de Beemster, er is ook geen voorziening opgebouwd om speeltoestellen te vervangen. Na de jaarlijkse keuringen was gebleken dat een aantal speeltoestellen vervangen diende te worden. Deze speeltoestellen konden niet vervangen worden. Bij de bewoners is nu onrust ontstaan omdat er geen duidelijkheid is of er iets in de plaats komt van de speeltoestellen

Op dit moment hebben wij 22 openbare speelplekken in beheer, verdeeld over de kernen Middenbeemster, Westbeemster en Zuidoostbeemster. In totaal hebben wij 53 speeltoestellen met een gezamenlijke waarde van €274.063,- (inclusief ondergronden). De speelvelden zijn als volgt verdeeld:

Speelveldje	Trapveldje	Overig
11	4	7
Middenbeemster		
Speelveldje	Trapveldje	Overig
Zwaansvliet	De Lepelaar	Vreugegaard***
Broedersbouw	Bijenlust	Ijsbaan
De Eenhoorn	Westerhem	Breidablick**
Koningsbergen	Nachtegaalstraat	Natuurspeeltuin*
Langewijck		
Hogerlust		
Westerhem		
Pijlenburg		
Nachtegaalstraat		
Noordbeemster		
Speelveldje	Trapveldje	Overig
geen	geen	OBS De Bonte Klaver**
Westbeemster		
Speelveldje	Trapveldje	Overig
Torenstraat	geen	RK De Lourdessschool**
Zuidoostbeemster		
Speelveldje	Trapveldje	Overig
Ninaberstraat	geen	A.S.V. Spelemei***

* De natuurspeeltuin is op dit moment in de ontwikkelingsfase.

** Dit zijn speelvoorzieningen die niet in eigendom zijn van de gemeente.

*** Dit zijn speeltuinverenigingen

Veiligheid

De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is in het bijzonder geregeld in het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen' (Attractiebesluit) van maart 1997 en de Europese Normen (o.a. NEN-EN 1176-1 tot en met 1176-7 en 1177). De gemeente heeft de wettelijke verplichting het Attractiebesluit uit te voeren en moet kunnen aantonen dat zij alles in het werk heeft gesteld de toestellen veilig te plaatsen en in stand te houden. In dit Attractiebesluit zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd.

Voor het Attractiebesluit waren veel speelplekken in onderhoud bij de omwonenden van het speelplekje. De bewoners hebben in het verleden eigen geld geïnvesteerd in de speelplekken. In 1997 kwam de verantwoordelijkheid bij de gemeente. Volgens het Attractiebesluit zijn de beheerders van speelgelegenheden verplicht om voor elk speeltoestel een logboek bij te houden. In het logboek staan de gegevens van het speeltoestel en wordt bijgehouden wat er aan inspecties en onderhoud gedaan wordt, hiermee maak je aantoonbaar dat je aan de wettelijke verplichtingen voldoet.

Daarnaast moest er een budget geraamd worden voor jaarlijks regulier onderhoud. Er is echter de afgelopen jaren in de begroting geen bedrag opgenomen voor het vervangen en groot onderhoud van speeltoestellen. Er was enkel een minimaal budget, €10.500,-, voor het jaarlijkse onderhoud van de speeltoestellen en ondergrond.

Nadat het onderhoud bij de gemeente is gekomen, zijn de condities van de speeltoestellen achteruit gegaan. Een oorzaak hiervan is dat er weinig budget is. Bewoners zijn teleurgesteld in de gemeente om het feit dat de speeltoestellen snel zijn afgekeurd sinds het onderhoud bij de gemeente ligt.

Wet & Regelgeving

In 2003 is een initiatiefwet ingediend over buitenspeelruimte. Dit initiatief heeft echter niet geleid tot een wet. Hoewel er dus geen wettelijke norm is voor het buitenspelen, wordt in Nederland gewerkt met de 3% norm. Dit is een norm die is aangegeven door NUSO en Jantje Beton. Het ministerie van VROM heeft deze norm overgenomen. Het is hiermee de bedoeling dat zowel in nieuwbouwwijken als in bestaande wijken 3% van de openbare ruimte wordt gereserveerd voor formele speelruimte. De norm komt neer op 300 m² buitenspeelruimte per hectare. Dit is 3% van de totale oppervlakte van een woongebied. Het is niet de bedoeling dat deze 3% speelruimte versnipperd ligt over de wijk maar wordt gereserveerd voor een aantal centrale speelvelden. Bij formele speelplekken gaat het om plekken die specifiek zijn ingericht voor spelen. Formele speelruimte bevindt zich in dat deel van de gemeente dat voor wonen bestemd is. Informele speelruimte niet. Met het toenemen van de leeftijd neemt de behoefte aan ruimte toe.

Formele speelruimte in Beemster per dorpskern

Totaal gemeente	7.208.000 m ²	
Totaal dorpskernen	1.354.256 m ²	100%
Middenbeemster	29.906 m ²	3.1%
Westbeemster	62 m ²	0.07%
Zuidoostbeemster	3.125 m ²	1.30%
Totaal formele speelruimte	33.093 m²	2.4%

Wij hebben bij de speelplekken minimaal onderscheid gemaakt in speelplekken voor specifieke doelgroepen. In speeltuin de Vreugdegaard is een klein skatebaan opgenomen. De ijsbaan is een voorziening voor jongeren en sporters. De overige speelplekken zijn voornamelijk voor de peuters, kleuters en schoolkinderen. Noordbeemster is in de formele speelruimte niet meegenomen. Buiten de school hebben zij geen speelplek, indien na de verdwijning van de school niets voor in de plaats komt, is de formele speelruimte 0.

Onderstaand vindt u een tabel met de verhouding aantal kinderen en het aantal speelplekken per dorpskern. De gegevens zijn gebaseerd op de gegevens op de teldatum van 1-1-2012.

	0-4 jaar	5-11 jaar	12-16 jaar	Totaal kinderen	Speelplekken	per speelplek
Middenbeemster	212	419	333	964	17	57
Noordbeemster	26	52	39	117	1	117
Westbeemster	45	72	50	167	2	84
Zuidoostbeemster	130	181	200	511	2	256
						511
Totaal	413	724	622	1759	23	76

Het rode getal bij Zuidoostbeemster is het aantal kinderen per speelplek in de winter. De Spelemei is 's winters gesloten en kan daarom buiten het seizoen niet meegeteld worden als een speelplek. De speelplekken op de scholen en Bredablick zijn in dit overzicht meegenomen.

Kinderraad

Het afgelopen half jaar zijn wij gestart met de initiatieven Kinderraad en Jeugdraad. Van de kinderen uit Noordbeemster, Westbeemster en Zuidoostbeemster kwam het verzoek voor meer speelruimte voor de jeugd van 12 jaar en ouder. In Middenbeemster speelt deze wens minder.

Conclusies

- Beemster heeft geen speelvoorzieningenbeleid en daaruit voortkomende budgetten.
- De verhouding tussen de dorpskernen is niet gelijk. De speelplekken in Noordbeemster en Zuidoostbeemster hebben meer kinderen per speelplek dan in Middenbeemster.
- De formele speelruimte in Middenbeemster ligt op de landelijke norm, daarentegen ligt de formele speelruimte in Zuidoostbeemster en Westbeemster veel lager dan de landelijke normering.
- Daarnaast zijn er weinig tot geen speelvoorzieningen voor de jeugd in de leeftijd van 12 jaar en ouder.
- Volgens de bewoners is de gemeente nalatig geweest in het onderhoud van de speeltoestellen sinds Attractiebesluit.
- In de begroting is geen bedrag opgenomen voor (her)inrichting en onderhoud van speelplekken. Er dient een meer integrale afweging gemaakt te worden hoe wij omgaan met de openbare speelterreinen en de inrichting en onderhoud.

Oplossingsrichting

Er zal een speelvoorzieningenbeleid geschreven moeten worden voor Beemster. In het beleid dienen de volgende onderwerpen ter sprake te komen:

- burgerparticipatie
- gelijkheid dorpskernen / normering
- doelgroepen speelvoorzieningen
- budget onderhoud
- regelgeving

Burgerparticipatie

De betrokkenheid van de burgers bij de inrichting en het voorzieningenniveau van hun eigen dorpskern is groot. Planvorming en uiteindelijke realisatie van speelplekken komen tot stand in samenwerking met bewoners. Dit betekent dat het niet alleen de gemeente is die dit initiatief kan nemen.

Sinds 2011 heeft gemeente Beemster per dorpskern een dorpsraad (in 2012 is de dorpsraad in Middenbeemster gerealiseerd). De gemeente en de dorpsraden hebben een convenant afgesloten. Ter uitvoering van het convenant zijn de dorpsraden gevraagd of zij uitvoering en/of mee willen denken met het speeltuinbeleid. De nadruk bij deze optie ligt er op dat we de dorpsraden zoveel mogelijk verantwoordelijkheid geven bij de ontwikkeling van de plannen. Tevens zal gekeken moeten worden naar de mogelijkheden van het onderhoud en beheer. Daarbij kunnen de dorpsraden zelf ook subsidie aanvragen bij fondsen, hierdoor worden de beschikbare budgetten eventueel verhoogd.

In september zijn wij in gesprek gegaan met de dorpsraden. De bovengenoemde conclusies zijn bij hen neergelegd. De dorpsraden zijn gevraagd hierin mee te denken. Daarnaast is hen gevraagd of zij bereid zijn een deel van het onderhoud tot zich te nemen. De dorpsraden zullen bij de buurtbewoners en buurtverenigingen inventariseren of zij bereid zijn speelplekken te willen onderhouden. Er zal tevens worden nagedacht over wat ervoor in de plaats moet komen. (De dorpsraden vinden het belangrijk dat er in de dorpen groene velden zijn. Wij zijn afwachting van hun reactie.)

Indien de dorpsraden, buurtbewoners en/of buurtvereniging akkoord gaan met buurtparticipatie met betrekking tot speelvoorzieningen heeft de gemeente een regisserende en voorwaarden scheppende rol.

Gelijkheid dorpskernen / normering

Op dit moment is het probleem dat de speelvoorzieningen in Beemster niet gelijkwaardig over de dorpskernen zijn verdeeld. Het is niet haalbaar de 3% normering van NUSO en Jantje Beton als uitgangspunt te hebben. Wij hebben niet de middelen om deze 3% te behalen. Er kan bij de keuze van het (her)inrichten van speelvoorzieningen wel de inspanningen gedaan worden om de ongelijkheid te verkleinen. Gevolgen hierbij kunnen zijn dat een afgekeurde speelplek niet heringericht wordt.

Nieuwe Speelvoorzieningenbeleid

Het voorstel om de volgende kaders in het nieuwe beleid op te nemen:

- gelijkheid per dorpskern op het aantal kinderen per speelplek. Indien mogelijk dient er gewerkt te worden naar de 3%-normering. Hierbij wordt gelet op de volgende criteria:
 - het nastreven van bereikbaarheid (veilig en logisch);
 - centrale ligging (herkenbaar);
 - dubbelgebruik en draagvlak (bijvoorbeeld in de nabijheid van scholen/opvang);
 - levendigheid ("zien en gezien worden");
 - attractiewaarde (schaalvergroting).
- Doelgroep; er wordt gestreefd naar een diversiteit voor alle doelgroepen op een speelplek.
- Ontwikkeling; de speelplekken leveren een bijdrage aan de ontwikkeling (sociaal, motorisch, persoonlijk) van kinderen en voorzien in de behoeften van de doelgroep.
- Burgerparticipatie; er wordt samengewerkt met de kinder- en jeugdraad van Beemster en de dorpsraden van de Beemster
- Regelgeving; er wordt rekening gehouden met de huidige regelgeving (bv. Bestemmingsplan en attractiebesluit)
- Budget; buiten het nog te stellen budget krijgen zij geen extra financiële middelen van de gemeente.

Het voorstel naar de raad om een budget van € 100.000,- beschikbaar te stellen om de knelpunten betreffende de speelvoorzieningen op te lossen. Daarbij rekening houdende met bovengenoemde kaders.

Interne voorwaarde gemeente Beemster

Het voorstel om bij het ontwikkelen en herzien van bestemmingsplannen speelruimte als een verplicht hoofdstuk op te nemen. De financiering van aanleg en ontwikkelingsgebied van speelgelegenheid moet worden gegarandeerd in de exploitatie van het bestemmingsplan. Hierbij dient gedacht te worden aan de 3%-normering. In overleg met de dorpsraden dient de locatie van speelplekken in een ontwikkelingsgebied vast gelegd te worden.

Alternatieve mogelijkheden met betrekking tot de speelplekken waar de voorkeur om diversen redenen niet naar toe gaat.

Alternatief 1: niets doen, 'oude' speeltoestellen verwijderen en niets voor in plaats zetten

Er worden geen vervangende speeltoestellen geplaatst. De goedgekeurde speeltoestellen worden onderhouden en er komt een meerjarig onderhoudsschema zodat bij toekomstige afkeuring vervanging mogelijk wordt.

Geen voorkeur: De reden dat dit alternatief niet de voorkeur heeft, is dat er geen gelijkheid is voor de dorpen. Met het oog op de verdwijning van OBS De Bonte Klaver uit Noordbeemster, verdwijnt de enige speelvoorziening voor de kinderen in Noordbeemster.

Alternatief 2: vervanging 'oude' speeltoestellen, investering € 75.000,- (exclusief onderhoud)

In deze optie worden alleen de afgekeurde speeltoestellen speellocatie vervangen. Er worden geen nieuwe speelplekken ontwikkeld.

Geen voorkeur De reden dat dit alternatief niet de voorkeur heeft, is dat er geen gelijkheid is voor de dorpen. Met het oog op de verdwijning van OBS De Bonte Klaver uit Noordbeemster, verdwijnt de enige speelvoorziening voor de kinderen in Noordbeemster.

Meetbare doelstelling

De gemeente wil met dit beleid voor haar inwoners aantrekkelijke speelplekken bieden die evenredig zijn verdeeld over alle dorpskernen in Beemster en voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 16 jaar.

Financiële consequenties

ISV-subsidie

Gemeente Beemster heeft voor de nieuwbouw Leeghwater III een Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) Subsidie verleend (€ 500.000,-) gekregen. Deze subsidie is een geormerkte subsidie, de subsidie is specifiek voor de bouw van Leeghwater III. Op dit moment moet de subsidie nog worden vastgesteld. Indien de subsidie lager wordt vastgesteld, is de mogelijkheid aanwezig dat wij subsidie terug moeten betalen. Een eventueel overschot van de subsidie kan niet besteed worden aan speeltuinen in Middenbeemster.

Reserve dorpsuitleg

De voorgestelde €100.000,- lijkt een reëel bedrag om een aantal knelpunten op het gebied van de speelvoorzieningen in de gemeente op te pakken. Met de kinder-, jeugd- en dorpsraden dienen afspraken gemaakt te worden hoe het budget verdeeld wordt. Eventuele mogelijkheden zijn per speelplek, per kind of per dorp. Het bedrag kan komen uit de *reserve dorpsuitleg*. De stand van deze reserve was op 1-1-2012 €163.000,-. Voor 1-1-2013 is de schatting van deze reserve €195.000,-. De reserve dorpsuitleg kan dienen voor de bekostiging van de aanleg van gemeenschapsvoorzieningen binnen de gemeente. Speelvoorzieningen zijn gemeenschapsvoorzieningen, daarmee kan er een beroep gedaan worden op de reserve dorpsuitleg.

Onderhoudsplan speeltoestellen

Het jaarlijkse onderhoud van de speeltuinen is gemandateerd bij de TDBZ. De gemeente stelt jaarlijks onderhoudsgeld ter beschikking aan de TDBZ. Er zal, in overleg met de TDBZ, een meerjarig onderhoudsschema voor de speeltoestellen gemaakt moeten worden. Hiermee wordt geborgd dat de speelvoorzieningen veilig zijn en zonodig vervangen kunnen worden. Er zal uitgegaan worden van een afschrijvingstermijn van 15 tot 25 jaar. Het is heel moeilijk om aan te geven wat de kosten zullen zijn. Dit hangt af van de voorziening die is gerealiseerd en ook van de afspraken die er worden gemaakt over het onderhoud. Op basis van de informatie van de TDBZ moet er rekening mee gehouden worden dat de onderhoudskosten gemiddeld 4% van de nieuwwaarde bedragen. Dit is inclusief grondonderhoud.

De waarde van de speeltoestellen (zonder de speeltuinverenigingen) bedraagt € 170.000,-. In dit bedrag zijn ook de doeltjes van de trapvelden opgenomen. Uitgaande van de standaard 4% die gehanteerd wordt, mag je uit gaan van 6.800,- jaarlijkse kosten aan onderhoud. Dit is ook zonder afschrijvingskosten.

De TD geeft echter aan onderstaande nodig te hebben voor het jaarlijkse onderhoud.

Jaarlijkse inspectie door derden (115 toestellen)	€ 1.300,-
Zandbak Pylenburg (zand eruit nieuw erin)	€ 1.600,-
Netten (diverse trap veldjes)	€ 300,-
Kunstgras 1x/2jaar onderhouden	€ 3.000,-
Kleine onderdelen (schommelzitjes e.d.)	€ 1.800,- +
Totaal	€ 8.000,-

In de begroting 2012 is voor jaarlijkse onderhoud een bedrag van € 5.250,- beschikbaar. De raad heeft bij begrotingsraad besloten om het onderhoudsgeld voor 2012 te halveren. Tevens is een stelpost van € 3.000,- beschikbaar; Samenleving is hiervan de budgethouder. Als er bij het jaarlijks onderhoud geen geld extra gereserveerd wordt (onvoorzien) kan in geval van vandalisme de ontstane schade niet hersteld worden en zal het speeltoestel (indien onveilig) verwijderd moeten worden. Hieraan zijn ook kosten (uren gemeentewerken, opruimkosten en afvoerkosten) verbonden. In het college van 3 april 2012 bent u akkoord gegaan met de structurele onderhoudskosten van € 10.200,- voor de natuurspeeltuin in Leeghwater III.

In totaal maakt dat € 18.200,- jaarlijks nodig is voor het structurele onderhoud van de speeltuinen in Beemster. Op dit moment staat er een bedrag vanaf 2013 begroot van €15.450,-, dit bedrag zal vanaf 2014 moeten worden opgehoogd naar €18.200,-. Dit betekent een verhoging van €2.750,-

Investering behoud speeltoestellen (incl. valondergronden)

In de begroting is geen post opgenomen voor de vervanging van de speeltoestellen. Een gevolg hiervan is dat wij geen speeltoestellen kunnen vervangen als deze worden afgekeurd. Een oplossing voor dit probleem is een voorziening in de begroting op te nemen.

Zoals eerder genoemd, bedraagt de waarde van de speeltoestellen € 170.000,-. De meeste speeltoestellen die in de gemeente staan, kunnen 25 jaar mee (mits staal en kunststof). Het plaatsingjaar van de meeste toestellen is over het algemeen 2004. In 2029 zijn deze speeltoestellen theoretisch aan de beurt voor vervanging. Als wij alle toestellen willen vervangen, dienen wij in 2029 ca. € 170.000,- beschikbaar te hebben. Omdat er vanaf het begin niet gespaard is, is er nog 17 jaar restend, om de benodigde 170.000,- op te vangen d.w.z. 10.000,- per jaar.

De waarde van het valondergrond (incl. uitgraven, vervoer grond en aanvoer zand – installeren en leveren kunstgras e.d.) is € 290.000,-. Valondergrond gaat 20 à 25 jaar mee; het is verstandig om het valondergrond gelijk met de speeltoestellen te verwijderen. De kosten voor te leveren en te installeren valondergrond voor alle speelplekken waar het nu ook ligt, bedragen € 162.000,-. Dat betekent een voorziening van € 9.500,- per jaar voor ondergronden.

Voorstel voorziening speeltoestellen

Indien wij de komende jaren de afschrijving van de toestellen en ondergronden willen dekken, moeten wij jaarlijks een bedrag van minimaal (€ 10.000,- + € 9.500,-) € 19.500,- reserveren. Het advies is om consequent te sparen voor de speeltoestellen en ondergrond, en hiervoor jaarlijks € 19.500,- in een voorziening op nemen. De voorziening dient jaarlijks, aan de hand van een onderhoudsprogramma, bijgesteld te worden.

Indien de gemeente niet kiest voor een spaarvorm (jaarlijkse afschrijving) voor de speeltoestellen zullen er de komende jaren (ook buiten deze meerjarenbegroting) hoge pieken en dalen verschijnen. De jaarlijkse indexering is nog niet opgenomen in de genoemde bedragen.

Te verwachten overige kosten

Op dit moment zijn wij in aanlegfase van de natuurspeeltuin Leeghwater III. De investeringskosten van de speeltoestellen in de speeltuin zijn € 40.055,-. De afschrijvingstijd is bepaald op in ieder geval 15 jaar. Er dient dus jaarlijks maximaal € 2.670,- afgeschreven te worden. De financiële afronding van het project dient nog plaats te vinden.

Wanneer wij dit bedrag optellen bij de jaarlijkse afschrijving voor speeltoestellen in Beemster, dient een bedrag van € 22.170,- (19.500,- + 2.670,-) jaarlijks in de voorziening opgenomen te worden.

Zuidoostbeemster MFC trapveldje

U ontvangt binnenkort van sector grondgebied een advies omtrent het verplaatsen van een trapveldje in Zuidoostbeemster (wegens ernstige overlast). De bijkomende kosten van de uitvoering, onderhoud en afschrijving zijn nog onbekend, maar dienen uiteindelijk aan de bovengenoemde kosten integraal te worden toegevoegd.

Overige financiële opties

Dorpsraden kunnen subsidieverzoeken indienen bij diversen fondsen. Als gemeente kunnen wij hier over het algemeen geen aanspraak op doen.

Overige consequenties

Indien het beheer en onderhoud door de dorpsraden worden uitgevoerd, worden de afspraken vastgelegd in een convenant. Als de dorpsraden besluiten niet de uitvoering te doen, zal deze te komen leggen op afdelingen welzijn, gemeentewerken en TDBZ.

Monitoring evaluatie

Indien de raad akkoord gaat met onderstaand advies, zal de doelstellingen uitgeschreven worden in het nieuwe beleid.

Voorgesteld besluit

- 1) Akkoord gaan de volgende kaders vast te stellen om deze als basis te nemen voor het nieuwe speelvoorzieningenbeleid Beemster:
 - Streven naar gelijkheid per dorpskern op het aantal kinderen per speelplek. Indien mogelijk dient er gewerkt te worden naar de 3%-normering. Hierbij wordt gelet op de volgende criteria:
 - het nastreven van bereikbaarheid (veilig en logisch);
 - centrale ligging (herkenbaar);
 - dubbelgebruik en draagvlak (bijvoorbeeld in de nabijheid van scholen/opvang);
 - levendigheid ("zien en gezien worden");
 - attractiewaarde (schaalvergroting).
 - Doelgroep; er wordt gestreefd naar een diversiteit voor alle doelgroepen op een speelplek.
 - Ontwikkeling; de speelplekken leveren een bijdrage aan de ontwikkeling (sociaal, motorisch, persoonlijk) van kinderen en voorzien in de behoeften van de doelgroep.
 - Burgerparticipatie; er wordt samengewerkt met de kinder- en jeugdraad van Beemster en de dorpsraden van de Beemster
 - Regelgeving; er wordt rekening gehouden met de huidige regelgeving (bv. Bestemmingsplan en attractiebesluit)
 - Budget; er dient voldoende onderhoudsbudget gereserveerd te worden.
2. Akkoord te gaan om €100.000,- uit de reserve dorpsuitleg beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de knelpunten in de speelvoorzieningen, daarbij rekening houdend met de nieuw te stellen kaders voor het speelvoorzieningenbeleid.
3. Akkoord te gaan om in de begroting 2014 een voorziening voor vervanging en groot onderhoud speeltoestellen op te nemen. Aan de hand van het onderhoudsprogramma wordt jaarlijks, vanaf 2014, een bedrag van ca. €19.500,- opgenomen in de voorziening.
4. Akkoord te gaan om in de begroting 2014 het bedrag voor onderhoudskosten speelplekken op te hogen tot € 18.200,-.

Communicatie

Publicatie besluitvorming in Binnendijks